

INTERNET

Wszystkie publikacje wydawane w ramach ogólnokrajowych serii wydawniczych dostępne są na stronie internetowej COBORU:

<https://coboru.gov.pl/pl/publikacje>

Publikacje wydawane w ramach regionalnych serii wydawniczych dostępne są na stronach internetowych poszczególnych SDOO. Ich adresy można znaleźć poprzez poniższy link:

<https://coboru.gov.pl/pl/struktura%20organizacyjna/oddzialy>

Wszelkie informacje dotyczące „Inicjatywy białkowej COBORU”, w tym podstawowe wiadomości o programie, informacje o planowanych wydarzeniach oraz ich realizacji, a także wykaz publikacji COBORU zawierających wyniki doświadczeń odmianowych z roślinami białkowymi można znaleźć na stronie internetowej COBORU pod linkiem:

<https://coboru.gov.pl/pl/ib/ib>

Poniżej ikona ilustrująca podrozdział **Inicjatywa białkowa COBORU** na str. www.coboru.gov.pl:

KONFERENCJE I SZKOLENIA

Imprezy organizowane przez Centralę COBORU i/lub SDOO dostarczają rolnikom uprawiającym rośliny białkowe informacji o odmianach, a także o najważniejszych elementach agrotechniki poszczególnych gatunków roślin bobowatych grubonasiennych i soi oraz o innych aspektach dotyczących uprawy i użytkowania tej grupy roślin.

DNI POLA I DNI SOI

Imprezy organizowane przez SDOO, mają na celu zapoznanie rolników i użytkowników odmian z aktualnym postępem hodowlanym oraz umożliwiając wymianę poglądów dotyczących zagadnień związanych z uprawą roślin białkowych. W trakcie tych imprez rolnicy mają możliwość obejrzenia na polatkach doświadczalnych odmian różnych gatunków.

PODSUMOWANIE

- Realizacja zadań w ramach Inicjatywy białkowej COBORU pozwala na powszechną rekomendację najlepszych odmian roślin bobowatych grubonasiennych i soi do uprawy w poszczególnych województwach i stałą weryfikację optymalnych rejonów kraju do uprawy tych gatunków, w tym zwłaszcza soi.
- Im bardziej różnią się odmiany danego gatunku pod względem potencjału plonowania w poszczególnych rejonach kraju, tym większego znaczenia nabiera powszechna rekomendacja odmian.
- Powszechna rekomendacja odmian do uprawy i stała dostępność informacji o przydatności rejonów kraju do uprawy nowych odmian roślin bobowatych grubonasiennych i soi będą nośnikiem postępu hodowlanego, a tym samym wpływać na efektywność ich produkcji.
- Dostępność dobrej jakości materiału siewnego najnowszych odmian, a także obrót materiałem siewnym w ilości zaspokajającej potrzeby rynku, mają duże znaczenie dla upowszechnienia produkcji tej ważnej grupy roślin.
- Istnieje potrzeba stałej współpracy z wojewódzkimi ośrodkami doradztwa rolniczego oraz innymi instytucjami i organizacjami rolniczymi w zakresie popularyzacji uprawy i wykorzystania krajowych odmian białkowych, a zwłaszcza soi w żywieniu zwierząt i produkcji pasz.

COBORU

Centralny Ośrodek Badania
Odmian Roślin Uprawnych

Słupia Wielka 34

PL 63-022 SŁUPIA WIELKA

tel.: (+48) 61 285 23 41

email: sekretariat@coboru.gov.pl

LAT

COBORU

2026

**Inicjatywa
Białkowa
COBORU**

PDO Porejestrowe
Doświadczalnictwo
Odmianowe

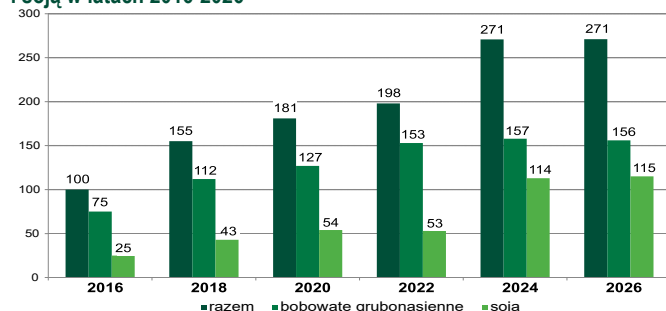
COBORU 28/2026 n. 3000

Informacje ogólne

Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych (COBORU) w Słupi Wielkiej, mając na względzie potrzebę zwiększenia powierzchni uprawy roślin bobowatych grubonasiennych i soi dla poprawy bilansu białkowego w kraju, w 2017 roku wprowadził innowacyjne rozwiązania metodyczne i rozszerzył zakres doświadczalnictwa odmianowego tej ważnej grupy roślin, co zostało nazwane **Inicjatywą białkową COBORU**. Wprowadzone innowacje doświadczalne obejmują tradycyjne, rodzime gatunki roślin bobowatych grubonasiennych (strączkowych): **bobik, groch siewny, łubin wąskolistny, łubin żółty** oraz **soję**, użytkowaną głównie jako roślinę oleista ale także białkowa, która w naszym kraju jest coraz częściej uprawiana i ma duży potencjał produkcyjny. Dodatkowo w ostatnich latach prowadzone są również doświadczenia z **łubinem białym i wyką siewną**. Umownie wszystkie te gatunki określa się jako rośliny białkowe. Wyróżnia je duża zawartość białka w nasionach (22-44%) o wysokiej wartości biologicznej, dlatego są bogatym źródłem cennego białka konsumpcyjnego dla ludzi i białka paszowego dla zwierząt. Znaczenie tej grupy roślin wynika przede wszystkim z ich walorów żywieniowych, ale także agronomicznych i środowiskowych.

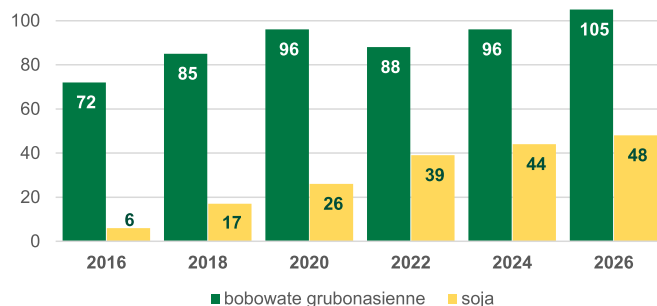
Głównym celem prowadzonych działań jest takie rozmieszczenie doświadczeń, aby możliwe było określenie rejonów kraju najbardziej odpowiednich do uprawy tych gatunków i jednocześnie wskazanie najlepszych odmian do uprawy w poszczególnych rejonach. Zwiększono znacząco liczbę realizowanych doświadczeń odmianowych (rys. 1) oraz częściowo zmieniono ich lokalizację po to, aby zapewnić reprezentatywność doświadczeń dla większości rejonów kraju. W ostatnich latach prowadzonych jest około 270 doświadczeń porejestrowych (w ramach systemu Porejestrowego doświadczalnictwa odmianowego), w tym ponad 110 doświadczeń z odmianami soi. Duża liczba doświadczeń z soją wynika z coraz większej liczby badanych odmian oraz odrębnego ich testowania w trzech grupach wczesności (odmiany wczesne, średniowczesne i późne).

Rys. 1. Liczba doświadczeń z roślinami bobowatymi grubonasiennymi i soją w latach 2016-2026

Corocznie, w ramach programu PDO bada się około 100 odmian roślin białkowych, w tym około 40 odmian soi. W przypadku soi, w ostatnim dziesięcioleciu liczba odmian w Krajowym rejestrze (KR) zwiększyła się dynamicznie (rys. 2). Dodatkowo testowane są niektóre odmiany ze Wspólnotowego katalogu odmian roślin rolniczych (CCA), nie zarejestrowane w Polsce, które wcześniej były badane rozpoznawczo, potwierdzając swą przydatność do uprawy w warunkach glebowo-klimatycznych naszego kraju. Zwiększyła się także liczba odmian bobowatych grubonasiennych w KR i wynosi obecnie ponad 100 odmian, najwięcej łubinu wąskolistnego i grochu siewnego.

Rys. 2. Liczba odmian roślin bobowatych grubonasiennych i soi w Krajowym rejestrze w latach 2016-2026

Prowadzony obecnie zakres badań roślin białkowych umożliwia powszechną rekomendację odmian roślin bobowatych grubonasiennych i soi (rys. 3). Listy odmian zalecanych pozwalają optymalizować wybór odpowiednich odmian roślin białkowych, a to w znacznym stopniu powinno ograniczyć ryzyko nieudania się uprawy. Ich szczegółowe wykazy można znaleźć pod linkiem: https://coboru.gov.pl/pdo/rekomendacja_woj

Rys. 3. Rekomendacja odmian bobowatych grubonasiennych i soi w poszczególnych województwach w roku 2026

Upowszechnianie wyników

W ramach Inicjatywy białkowej COBORU prowadzone jest sukcesywnie i w szerokim zakresie upowszechnianie wyników badań oraz ustaleń dotyczących rekomendacji odmian. Upowszechnianie odbywa się wielokierunkowo, przyjmując różne formy:

WYDAWNICTWA

Ogólnokrajowe serie wydawnicze COBORU:

- Wstępne wyniki plonowania odmian w doświadczeniach porejestrowych
- Wyniki porejestrowych doświadczeń odmianowych
- Listy opisowe odmian
- Listy odmian zalecanych do uprawy na obszarze województw
- Foldery i ulotki

Publikacje ogólnokrajowe, wydawane przez Centralę COBORU zawierają wyniki plonowania oraz ważniejszych cech użytkowych odmian z wszystkich doświadczeń przeprowadzonych w kraju. W przypadku plonu nasion, w publikacjach zamieszczane są wyniki średnie dla kraju oraz dla sześciu rejonów uprawy przyjętych w ocenie odmian roślin rolniczych (w soi dla trzech wyodrębnionych rejonów: północnego, centralnego i południowego).

Regionalne serie wydawnicze COBORU:

- Wstępne wyniki plonowania odmian w doświadczeniach porejestrowych
- Wyniki porejestrowych doświadczeń odmianowych
- Listy odmian zalecanych do uprawy na obszarze województwa

Publikacje regionalne, wydawane przez poszczególne stacje doświadczalne oceny odmian (SDOO), zawierają wyniki doświadczeń przeprowadzonych w danym województwie, a niekiedy także wyniki z wybranych doświadczeń w sąsiednich województwach. Z kolei zalecenia rekomendacyjne odmian odnoszą się tylko do konkretnego województwa i są ustalane przez Wojewódzkie Zespoły PDO.